

Šta može Excel - domaće iskustvo

Na Internetu postoje brojni finansijski i statistički izvještaji međunarodnih i domaćih institucija koje možete obrađivati i koristiti za priče

Kada smo počeli da objašnjavamo šta je to *Excel* vjerovatno ste pomislili da vi "to" nećete moći primjeniti u praksi. Međutim, mogućnosti primjene spreadsheet tabela su ograničene samo vašim vremenom, željom i idejom.

Na Internetu možete pronaći brojne finansijske i statističke izvještaje međunarodnih i domaćih institucija koje možete obrađivati i koristiti za priče. Za početak pažljivo pregledajte sljedeće sajtove: www.fbihvlada.gov.ba, www.ks.gov.ba, www.komorabih.com, www.kfbih.com, www.fipa.gov.ba, www.ibf-bih.com... To su samo neke od adresa sa korisnim podacima koji se tiču BiH. Postala je gotovo praksa da se budžeti objavljuju na Internetu, a s obzirom na to da je uvedena ista klasifikacija stavki na području cijele BiH, možete upoređivati državni s federalnim ili kantonalnim budžetima bez većih problema.

Moj prvi *Excel* ekperiment je bio sa federalnim budžetom za 2000. godinu kada sam, na žalost, morao konstatirati da se sve u budžetu poklapa, odnosno da se sabiranjem svih pojedinačnih stavki zaista dobija ispravan zbir. Ipak, moglo se desiti i obrnuto i eto super priče ☺. Ali zato sam mogao izračunati i prosječnu po-

trošnju po zaposlenom u pojedinom ministarstvu ili uredu. Podaci koje sam dobio nisu bili za direktnu upotrebu (jer su zahtijevali komplikovaniju matematiku), ali su bili polaz za nekoliko priča. Također je moguće lako uporediti povećanja pojedinih stavki budžeta kroz godine.

Ako podataka nema na Internetu, nemojte se obeshrabriti. Sve što je odštampano moralo je jednom biti u

elektronskoj formi, tako da kopija negdje sigurno postoji. To je sada posao za novinara, a ne za računar. Nekada običnim zahtjevom po osnovu Zakona o slobodi pristupa informacijama, a nekada insistiranjem i ubjeđivanjem, od

Ako podataka nema na Internetu, nemojte se obeshrabriti. Sve što je odštampano moralo je jednom biti u elektronskoj formi, tako da kopija negdje sigurno postoji. To je sada posao za novinara, a ne za računar

institucija i organizacija možete dobiti kilobajte i kilobajte informacija koje mogu biti polazišta za odlične priče. Ove će se informacije ponekad ispostaviti kao nekorisne, ali budite

spremi da prekopate dosta zemlje za jedan grumen zlata.

Jednom prilikom dobili smo godišnji izvještaj o uvozu i izvozu roba, ali složen po abecedi. Budući da smo radili priču o tome šta se najviše uvozi, odnosno izvozi, ti podaci su nam poslužili kao polazište. Srećom, podatke smo dobili u .xls formatu (*Excel* dokument), pa smo ih odmah mogli i obrađiti u *Excelu*. Jednostavnom funkcijom sortiranja

dobili smo upravo onakav redoslijed roba kakav smo željeli. Kada budete radili nešto slično, pazite da ne napravite uobičajenu grešku! Obavezno selektujte i tekst i vrijednosti koje želite sortirati da bi ste dobili tačan rezultat. Ukoliko selektujete samo vrijednosti, ali ne i tekst, sortirace se samo vrijednosti, ali ne i njihove tekstualne oznake (selektovanje ćelija i sortiranje vrijednosti objasnili smo u prvoj lekciji u prošlom broju biltena).

Čak i da smo podatke dobili u "papirnoj" formi, mislim da bi bilo isplativije da ih sve unesemo u računar nego da pokušavamo doći do odgovora roveći kroz silne papire.

Možda malo čudna, ali nadasve korisna upotreba *Excela* izrodila se iz problema koji je počeo fiksiranjem programske šeme. Naime, informativna emisija *Vijesti u 7* morala je, sa svim pratećim elementima, trajati najviše 26 minuta. Pošto odokativna metoda nije djelovala, pokušao sam se igrati u *Excelu*. Uz pomoć funkcije *TIME* sam formatirao brojeve tako da budu prikazani kao sati (što nije neophodno, možete ih samo pažljivo ukucati kao na slici). U prvoj ćeliji kolone Trajanje jednom upišete formulu koja je, naravno, razlika u vremenu kraja (TC OUT) i početka emisije (TC IN), a zatim je jednim potezom prekopirate na sve ćelije te kolone (za kopiranje vidi stranu 5.). Tako *Excel* praktično sam računa koliko traje prilog. Shodno tome, vrijednost u Air OUT je jednaka zbiru Air IN i trajanja emisije (za sabiranje vidi stranu 5.)

Sada realizatori u košuljici upisuju TC IN (time code in) i TC OUT (time code out), a spreadsheet sam računa koliko traje prilog i u kojoj se minuti vijesti nalazimo.

Treba li uopće napominjati koliko je ovo olakšalo izračunavanje trajanja vijesti, a i samo određivanje maksimalne dužine priloga prije ulaska u montažu. Iako je bilo malo otpora na samom početku, kao i svaki put kada se prelazi na nešto novo, ova košuljica je postala sastavni dio naše redakcije. ■

	A	B	C	D	E	F
1	K	TC IN	TC OUT	Trajanje	Air IN	Air OUT
2	514	10:00:00	10:01:03	0:01:03	7:00:00	7:01:03
3	R12	10:00:50	10:01:00	0:00:10	7:01:03	7:01:13
4	N		0:00:20	0:00:20	7:01:13	7:01:33
5	520	11:11:20	11:13:45	0:02:25	7:01:33	7:03:58
6	N		0:00:15	0:00:15	7:03:58	7:04:13
7	N		0:00:20	0:00:20	7:04:13	7:04:33
8	519	10:43:40	10:44:30	0:00:50	7:04:33	7:05:23
9	N		0:00:15	0:00:15	7:05:23	7:05:38
10	524	11:01:13	11:02:40	0:01:27	7:05:38	7:07:05
11					7:07:05	7:07:05
12					7:07:05	7:07:05